

Factsheet

Donoren zijn hard nodig

Donororganen en -weefsels zijn nodig om ernstig zieke mensen te helpen. De wachtlijst voor een transplantatie is helaas nog steeds erg lang. Ruim drie miljoen mensen in Nederland hebben al laten vastleggen dat ze na hun overlijden bereid zijn organen of weefsels te doneren. Meer dan voldoende zou je denken. Toch is dat niet zo. Niet iedereen die overlijdt, kan namelijk donor zijn. Iedere donorregistratie is daarom erg belangrijk.

Er bestaan veel onduidelijkheden en onwaarheden over orgaan- en weefseldonatie. En dat is jammer, want vaak spelen deze juist een rol bij de reden waarom mensen zich niet registreren als donor.

Hieronder de meest voorkomende vragen en twijfels van nieuwe Nederlanders. En de antwoorden daarop.

Feiten over orgaan-en weefseldonatie

1. Iedereen kan donor zijn

Iedereen kan zich registreren als donor: jong, oud, dik of dun, groot of klein, gezond of ziek. Ook als u zich als buitenlander in Nederland vestigt, mag u zich direct registreren in het Donorregister.

Het gaat bij donatie om meerdere organen en weefsels. Daarom is het ook voor iemand met een bepaalde ziekte of iemand die medicijnen gebruikt zinvol om 'Ja' te zeggen tegen donatie. Als door een ziekte of medicijngebruik een bepaald orgaan niet geschikt is voor donatie, dan blijven vaak nog andere organen en weefsels over die wél in aanmerking kunnen komen. Pas als iemand is overleden kan een arts vaststellen of organen en weefsels geschikt zijn om te transplanteren. U bent ook nooit te oud om donor te kunnen zijn. Op elke leeftijd is er een kans dat u nog een orgaan of weefsel kunt doneren.

2. U kunt na uw dood in totaal 8 levens redden

U kunt immers 8 organen doneren: lever, longen, hart, nieren, alvleesklier (pancreas) en dunne darm.

Daarnaast kunt u ook met uw weefsels het leven van veel zieke mensen verbeteren. De weefsels die u kunt doneren zijn huid, hoornvliezen, botweefsel inclusief pezen en kraakbeen, hartkleppen en bloedvaten.

3. De kans dat u ooit een donororgaan nodig heeft is veel groter dan dat u na overlijden organen kunt doneren

De kans dat u zelf ooit een donororgaan nodig heeft, is veel groter dan dat u na overlijden organen kunt doneren. Orgaandonatie kan namelijk alleen als iemand is overleden in een ziekenhuis. Het gaat dan meestal om mensen die hersendood zijn, bijvoorbeeld na een hersenbloeding of verkeersongeval. Die mensen zijn overleden, maar door kunstmatige beademing kunnen de organen nog steeds zuurstofrijk bloed krijgen. Daarmee blijven de organen geschikt voor transplantatie. Juist omdat in zo weinig situaties orgaandonatie mogelijk is, is het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen zich registreren als donor.

4. Een registratie geeft veel duidelijkheid

Na overlijden gaat de (huis)arts bij het Donorregister na of iemand wel of niet als donor is geregistreerd. Heeft u niets laten registreren of de keuze 'Mijn nabestaanden beslissen' aangekruist, dan zal de arts aan uw familie toestemming vragen voor donatie. Voor veel mensen is dit op zo'n emotioneel moment een erg moeilijke beslissing. Denk daarom nu al na over wat u wilt. En, als u geen donor wilt zijn: er is ook een keuze 'Nee' op het formulier. Dat maakt het duidelijker voor iedereen.

5. Artsen redden levens en doen altijd hun best voor patiënten

Natuurlijk! Waarom zou een arts voorrang geven aan de ene patiënt boven de andere? Artsen weten van tevoren niet of en welke organen en weefsels geschikt zijn voor donatie. Dat weten ze pas als dit is onderzocht nadat iemand is overleden. In Nederland is de arts die het overlijden constateert niet betrokken bij een eventuele transplantatie.

6. Er is altijd voldoende tijd voor afscheid van de overledene

Voor uw nabestaanden is het natuurlijk erg belangrijk dat ze goed afscheid van u kunnen nemen. Dat kan zowel voor als na de donatie.

Het uitnemen van organen en weefsels gebeurt uiteraard met grote zorgvuldigheid en veel respect voor de overledene en de nabestaanden. Huid of ander weefsel wordt nooit weggenomen van bij het opbaren zichtbare delen zoals gezicht, hals of handen. Na orgaandonatie kan de donor er wel erg bleek uitzien. Na donatie kan de overledene altijd worden opgebaard, thuis of in een uitvaartcentrum.

7. Begraven of gecremeerd worden in uw moederland is mogelijk wanneer u orgaandonor bent

De donatieprocedure vertraagt de begrafenis of crematie niet. De overledene blijft soms een halve tot een hele dag langer in het ziekenhuis. Dit hangt af van 'Dit hangt af van de organen en/weefsels die gedoneerd worden.' Als de overledene in het moederland begraven of gecremeerd wil worden, blijft dat mogelijk na donatie.

8. De meeste religies en levensbeschouwingen staan positief tegenover orgaandonatie

- De meeste religies en levensbeschouwingen staan positief tegenover orgaandonatie
- Meer informatie over geloof en orgaandonatie" (bij deze tekst wordt een link gevoegd naar een tekst op de website in het Nederlands)
- De meeste religies en levensbeschouwingen staan positief tegenover orgaandonatie. Voorstanders zeggen het belangrijk te vinden om een zieke persoon te helpen. Anderen stellen echter dat het lichaam intact moet blijven. Twijfelt u? U kunt dit vraagstuk het beste bespreken met een geestelijke of iemand anders binnen uw geloofsgemeenschap.

9. Iedereen in Nederland heeft evenveel recht op een transplantatie

In Nederland is het niet mogelijk om voorwaarden aan de ontvanger te stellen. Als er toestemming is voor donatie, worden de noodzakelijke medische gegevens en informatie van de donor opgevraagd. Met die gegevens kan gezocht worden naar een geschikte ontvanger. Toewijzen van organen en weefsels gebeurt door een onafhankelijk centrum alleen op basis van medische gegevens, zoals bloedgroep, weefseltype, lengte of gewicht. Ook medische urgentie en wachttijd spelen een rol. Iedereen in Nederland heeft evenveel recht op een transplantatie.

10. Een donor is geen proefpersoon

Een donor is geen proefpersoon, dat spreekt voor zich. Organen en weefsels worden uitsluitend gebruikt voor transplantatie. Soms blijkt echter na uitname dat een orgaan of weefsel tóch niet geschikt is voor transplantatie. Artsen zullen dit orgaan dan willen onderzoeken voor het verbeteren van de medische kennis over transplantaties. Dus niet voor ander onderzoek en alléén dit uitgenomen orgaan of weefsel. Wilt u dit niet, dan kan u hier bezwaar tegen maken met het formulier 'Bezwaar wetenschappelijk onderzoek'.

Extra informatie

Over de donatieprocedure

Als iemand geschikt lijkt voor donatie dan raadpleegt een arts het Donorregister om te zien of hij of zij toestemming heeft gegeven voor donatie, en zo ja voor welke organen en weefsels. Is er geen keuze bekend, dan wordt de donatievraag gesteld aan de nabestaanden.

Na toestemming volgt een onderzoek welke organen en weefsels geschikt zijn voor donatie. Daarnaast stelt een arts of verpleegkundige vragen aan de nabestaanden over in het verleden doorgemaakte ziekten, medicijngebruik, leefwijze en/of rook- en drinkgewoonten van de overledene. Ook wordt bloedonderzoek gedaan naar overdraagbare ziekten.

Als een orgaan of weefsel geschikt lijkt te zijn voor donatie wordt contact opgenomen met het orgaancentrum. Zij gaan na welke ontvanger op de wachtlijst het beste past bij de organen en weefsels van de donor. Deze patiënt moet zo snel mogelijk naar een ziekenhuis voor de transplantatie. Als blijkt dat meerdere organen of weefsels geschikt zijn, kunnen zelfs verschillende zieke mensen hiermee geholpen worden.

Nadat de familie van de overledene afscheid heeft kunnen nemen, starten de voorbereidingen voor de uitname van organen. Tot die tijd blijft de overledene op de Intensive Care aan de beademingsmachine om de organen van zuurstof te blijven voorzien. Dat is noodzakelijk om de organen voor transplantatie geschikt te houden. De tijd tussen het constateren van de hersendood en de uitname van organen is afhankelijk van verschillende factoren. Het duurt meestal 4 tot 12 uur. De operatie gebeurt zorgvuldig en met respect voor de overledene. Op plaatsen waar is geopereerd zitten hechtingen met pleisters. De operatie duurt 3 tot 6 uur.

Als er ook toestemming is voor weefseldonatie, dan vindt deze procedure daarna plaats. Dit kan 3 tot 4 uur duren.

Na de donoroperatie wordt de overledene teruggebracht naar de intensive care afdeling waar de nabestaanden weer in de gelegenheid gesteld worden om de overledene te zien. De donatie heeft geen invloed op de keus of een overledene kan worden begraven of gecremeerd. De begrafenis of crematie hoeft ook niet uitgesteld te worden vanwege de donatieprocedure en kan op het gewone tijdstip plaatsvinden.